

Este de două ori în septembra: Joi-a și Dominecă; era cându va preținde importanta materiei, va fi de trei său de patru ori în septembra.

Pretiul de prenumeratiune,
pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
„diuometate de anu 4 fl. v. a.
„patrariu 2 fl. v. a.
„pentru România și străinete:
„anu intregu 12 fl. v. a.
„diuometate de anu 6 fl. v. a.

ALBINA.

Invitare de prenumeratiune

A L B I N A,
pe patrariul de la 1. aprile, ce tocmai începe, cu pretiul și în condițiile de pana acum, precum se vedu acelea mai susu în fruntariu.

Budapest in 27 aprile 1874.

(Apariție memorabile, ce merită să nu o notăm toti bine și să o apreciem cum se cade.) Candu la 1/13 aprile in Cas'a representativa a Dietei magiare se întemplă scandalosului afrontu între dd. Mileticiu, Polit și intre min. de interne, amenintându adeca acesta cu carcere și cu furci pro toti cei ce ar cutesă a preținde afară din Dieta, ceea ce este unu adeveru faptescu, reconstituit de tota lumea, cumca adeca tiéra Unguresca nu este o tiéra magiara, o tiéra a națiunii genetice magiare, ci este o patria comună a tuturor diferențelor popoare, ce o locuiesc pre buna dreptate, cu alte cuvinte, este o tiéra „poliglotă“: atunci, redicandu-se în contra acestei amenintări nesocotite o furtuna cumplita în foile straine, anume in cele germane de peste Laita, lumea stă uimită și nu scădă pricépa: cum de o data nemii nostri devină amici și operatorii naționalitătilor amenintate cu sugrūmare — de aceia, căruia ei pana acă pururi li-au secundat intru apesarea romilor și slavoro, pururiă impințandu-i spre acelă?

Astăzi enigmă este deslegata.

Întocmai pre atunci esise la lumina unu decretu alu ministrului pentru comunicatiuni, d. Péchy Tamás, prin carele punea celu din urma terminu amplioatiilor nemii de la drumurile de feru unguresci, pentru invetiară limbei magiare si folosirea numai a acesteia in funcțiile loru, la din contra amenintându cu demisionare din postu — fora gratia!

Astăa a fost caușa marei iritatiuni si indignări a vecinilor nostri germani! Sărtea a 2—300 de dregatori nemii de la drumurile de feru unguresci, mai aprópe si mai tare ii-a atinsu pre — invetiară si pre dreptii nostri vecini nemii, de cătu împărătarea la pamant si amenintarea cu nimicire a milionelor de romani si de slavi!

Da; acelă astăzi este constatatu, căci foile amentite mereu continua atacurile si injuraturele in contra sionismului magiara, anume in contra guvernului de astăzi, insa — dejă nici nu mai amintescu despre cumplit' amenintiare, aruncata de dlu min. Tisza in facia serbilor si romanilor, ei numai despre — „barbar' ordinatiune in privint'a nemilor de la drumurile de feru! Pentru acelă — „brutalitate,“ acelă „barbarie,“ acestu „asianismu,“ magiarii merita a fi scosi din Europa!

Firesce, la inceputu, pentru scopu d'a capetă indignatiunea lumii culte in contra — „barbarilor dñi magiari,“ lăa venitul bine la socota nemilor nescotit'a espeptoratiune a d-lui min. Tisza; dar — numai ca de inceputu alu agitatiunei cu mare furor; acum, că lumea este iritata, despre apesările si nedrepătările nationalitatilor nu mai vorbescu; pre candu pentru pericolu ce amenintia pionerilor loru de la noi, celor căteva sute de amplioati de pe la drumurile de feru in Ungaria, se formă media comploturi formal si se conspira atătu in sferele politice, cătu si in cele comerciale si industriale!

De aci ori-cine are v'ruru picutiu de minte sanatosă, fie unguru, fie romanu, se pote convinge, că — ce felu este amici'i a sentiulu moralu si umanitaru al gloriailor nostri vecini filosofi de peste Laita; dar totu asemenea se potu convinge si bietii sinamagiti ai nostri, cei ce din alarmulu foilor straine se pusera a fabrică arme pentru fanfaradă loru, ce o numescu politica, arine nu in contra magiariilor propriamente, ci in contra partitei nationali romane de la Diet'a unguresca, imputandu-i calosia că n'a sprințit pre dlu Miletits, intru a se face unealta scopurilor germane!

Este tristu, candu astăzi romani, ce vreu a trece de conductori ai opiniei publice, se arăta simplu ca copii in politica.

Apoi si fain'a ce se respandise despre interesarea strainetăti de caușa, resp. de amenintarea nationalitatilor — remase neadeverita. Chiar notită ce o luara uneală foi din Francia despre incidente, este — desi in favorea națională

litătilor, pre pucinu cumpenitória, finindu ea in cea mai mare parte radimată pre date ne-essacte si de altmintero cătu se pote de ferita si de umbra de a apăre oficiale său măcar semioficiale.

Cu unu cuventu: guvernul magiar de astăzi s'a taiau reu — prin nesocotint'a si brutalitatea sa si prin coincidint'a evenimentelor. Er noi, deca avem minte si inteleptiune, apoi inca o data primiriamu invetiară, că — unde este partea cea slabă, unde si candu si cum trebue ei loviti!

Cine are — dreptu si — cine minte?

In timpul mai recente ni venira din diferite părți ale Transilvaniei, diferite întrebări si reflecții in privint'a — „nedumeritii politice său tienutu si maniere“ a foilor politice din Brasovu, specialminte a Orientului L.

Mai vertosu ne suprinse cele ce ni se scriseră si descooperă din partile Fagarasului, Abrudului si Sibiului; le-am si luat — pentru noi spre sciinția, dar — nu potem să le aflăm calificate de a publică, fiindu noi de credintă, că prin publicarea si descuterea loru in publicu, nu am molecomi spiritele, nu am inaintă apropiarea si consolidarea barbarilor mai de frunte din tiéra, ci tomai s'ar subsepă si mai multu amoroarea si incredere reciproca intre romani, de care crima noi, in luptă nostra serioasa, nu vremu, nu potem să ne facem culpabili.

Atăta simplu notăm spre directiune amicilor nostri, că noi — desi concedem, cum acelă doar foi „nespusu de multu au străcatu causei romane,“ desi admitemu si aceea, că — „Orient. L.“ a intrat in sefepul pro-asu chiar meritele fiz-ieratelor „Concordia“ si „Patria“ pentru stepanirea magiara, — totusi suntemu de parte de a crede, că acelă a ar proveni — „din coruptiune“ său din scintire de creri, ci tienemua ca pana acă, că este din neprincipere său marginire politica, din cumplit' a magire, că la noi astăzi prin fanfaronade s'ar poté căscigă terenu si inaintă o causa morale solidă!

Despre acelă grea amagire, sinamagiti se vor convinge pre curendu si atunci propriamente se va vedé, că — ce valoare morale si nationale au ei; căci aci jace gravitatea lucrului, de aci ésa — sacrificiul, resignatiunea, supuneră la disciplina! Pana atunci, după noi, trebuie să li dămu pace, să nu ii turbură si impede cămădu in pornirea loru fanatică, tocmai pentru că este fanatică, unde capacitatea nu incapă, pentru că poterea intelectuală este supressa de fanaticismu.

Mai ieri primiriamu din partile Clusului si corespondintia, carea — presupunendu, că

Prenumeratiuni se facu la toti, dd., core spundinti ai nostri, si de a dreptul. Redactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a se adresă si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau speditură; căte vor fi nefranțate, nuse, vor primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de interesu privatu — se responde căte 7 cr. pe linia; repetiile se facu cu pretiu scăditu. Pretiu timbrului căte 30 cr. pentru una data se anticipă.

FOISIORA.

ACROSTICHON,

dedicatu Ilustratii Sale IOANU METIA U, cu ocazia instalarii sale de Episcopu gr. or. alu Aradului, Ienopolei, Oradii-mari si-a Zărandului.

Torente adunci de lacrimi si riuri largi de sange, Romanolu, aceste populu de rele multu cercat, Avăta se indure, pan' a potutu refrange Eclipsi'a, ce sórtea pe frunte i-a marcatu. Si au scurtu ince de a rendi acle largi torente, Crescendu in a loru urme de glorii monumente... Adi vocea mantuirei la vietă nă-a chiamat!

E gloriosu si falnicu, candu carteia istoriei, Poporeloru ni-arăta esempele vitejesci. In acte de bravura consiste-a omeneiri Sublima missiune de fapte barbatesci... Candu ince arm'a-i franta si braciile muieți, O magica suflare de unde li-adia?... Poporele-su ca nave de valuri sfasite — Unu portu de mantuire de unde li-se 'mbilia?... Lumîn'si credintă-i simbolulu salvatoru, — Unirea-i forța loru!

Metianu! Adi alu teu nume de-acesta trinitate Eternă! Dieu voit'a se fie miruitu.... Tu dar, ee adi calci pragulu la 'nalt'a-ti demnitate, Inchina-ti viet'a-acestui principiu intreicu... Astănu primindu toagulu bisericu romane, Matiuia tri-uredia, pré demnule statane: Unu campu să-ti fie viet'a, rodit'u si inforit'u!

—i.—b.

ACTIVITATEA

Vicarilor foranei episcopesci gr. cat. din districtul Năseudu, dela inițiatirea vicariatului pana la Vicariul Anchedimu Popu închisive.

— Urmare. —

Vicariul Macedonu Popu.

Succesorele lui Ioanu Marianu am fostu eu, Macedonu Popu. Sum nascutu in Sângiorgiu, din parinti Iacobu Popu, parochulu locului si Maria, legiuitor a sa mujore, in Iuliu spre serbatorea nascerei lui I. Botezatoriu, si botezatu in serbatorea tăierei capului acestui profetu, anulu 1809. Am inceputu a ambia la școală in locul nascerei, affordu-se aici școală erarială romanescă. Dupa aceea — absolvindu școala normali in Năseudu, era cele gimnasiiali, liceali si seminariali in Bistritia si Blasius in anulu 1834 — fui numitul de profesore in gimnasiulu din Blasius, in lun'a lui Septembrie a amentitului anu, unde — fiindu ordinatul de preotu celibat prin episcopul Ioanu Lemeni in serbatorea SS-lorii Apostoli Petru si Paulu in 1835 — am ramas pana la finea anului scolasticu 1838, candu — parte la cercerearea comandanțelui de regimentu, facuta catra episcopulu, parte a vicariului Marianu,* asemenea facuta catra

mine, — am lasatu postulu profesorale si am venitul buna vóia la Năseudu, in calitate de catechetu a scoelor normali si a casei educatorie impreunate cu acesta, cum si de capelanu primariu in parochiu Năseudu, care oficiu l'am si dusu, propunendu in școle afara de studiulu religiunui si istori'a in clasa a IV. pana la anulu 1846, candu in Iuliu, după moartea vicariului Marianu, fusem numitul de parochu a Năseudu si administratorul vicariatului, era in Maiu 1847 de vicariu actualu foraneu episcopescu.

Activitatea mea se poate vedea din protocoale remase in archivul vicarial, osebitu in cele de la anulu 1850 pana la promociunea mea, precum si din urmatorele:

1. Precum predecesorii mei, asiă si eu m'am straduitu, mai cu séma cu ocazia unea vizitatiunei canonice, tenuete din cause lesne de afaltu numai in dominece si serbatorii, a aduce pre comune, ca se edifice case parochiale, singurul midilociu de a emancipa parochiele de preoti ignorantii; ci nu mi-a succeso numai in Sângiorgiu, Sint-Ioana, Gledinu si Morareni, si asiă si eu am fost silitu a recomandă la preotia, respective la invetiară teologiei de cursulu inferioru, pre unii cu portate morale, ci numai cu absolvirea claselor normali.

2. Fiindu mai in toate comunele besere cele mice si de lemn, m'am nisuitu a aduce pre comune, ca se edifice beserece după gustulu tempului modernu, de materia solidă; ci nu mi-a succeso fara numai in Lesin si

Teha, la ce a contribuitu si zelulu celu neobositu alu parochiloru Antonu Malaiu si Gherogiu Moisilu. S'a edificatul si in Gledinu, ci de lemn, fiindu că desi am indebutintiatu toate midilociile spre a aduce pre comuna la edificare din materia solida, totusi remasera fara efectu. — Pote chiar oratori a lui Cicerone si Demosthene nu ar fi pututu miscă si abato dela propusulu celu prostu.

3. In anulu 1848, lun'a lui maiu, 13**) midilociu episcopii romani dela Inaltul Regim a tineret a unui congressu naționale la Blasius, spre a-si descoperi postulatele sale, m'am dusu si eu, pe sposele mele propriu. Dupa reintorcere, intieglegându dela mai multi barbati demoni, cumca granitierii ar ave dorintia a tiené o conferintia in Năseudu spre a-si descoperi gravaminele loru si a cere usiurarea, an midilociu prin comandanțele de regimentu, Br. Iovici, dela comandanțele trupelor imperiale din Ardealu, Br. Puchner, tineret aacelei conforintie, la carea au fost de facia reprezentantii tutororu comunelor, mai multi din preoti si sub-oficiri. Luandu-se toate gravaminele intru o petitiune catra Majestatea Sa Imperatulu, compusa parte de adjutantele regimentului L. Luchi, parte de mine, s'a alesu pentru ducere acestei petitiuni la Vienna vicariulu, sergentele dela a II. companie, Ioanu Botirla, si caprariulu Ioanu Bota din Vararea, si dandu-li-se bani pentru spesele

**) Pote intielege datulu pornirei la Blasius. N. Tr.

si volnicielor; acătă insă în mod corespunzător imprejurărilor, adică astăzi după regulile și cu manierele culturii parlementare, mane — pote altfel; nici cându insă ca demagogii.

Aci este adeverul; în această privință noi cu totă increderea și fără nici cătă temere ni supunem tiența politica judecății presinelui și vitorului! —

Budapestă, în 29 aprilie n. 1875.

In svatul tieri curg desbaterile forte rapede și se rezolvă să cele mai incurate afaceri fără greutăți. Cum să nu cându guvernul actual dispune de o majoritate asiatică însemnată! Altă înseanță intrebarea, că și reșovescu lucrările în interesul patriei? —

La această întrebare nu va dă respunsul precisu vîtorului. De aceea noi însemnăm acă simplitatea unuia actu, ce nu prea are asemenea în interesul parlamentarismului magiar, de la 67. Este corecta guvernului de a-i se dă prin

Dicta plenipotintia generală în afaceri de ale drumurilor ferate. La clădirea drumurilor ferate de la 67 în ceea ce s-au spesau adică mai mult de cătă s-a preliminat, cu peste 90 de milioane, și societățile drumurilor ferate au formulat deci atari pretensiuni față de tierra, prin ce s-a cuntragărat creditul să a căilor ferate să a tiere. Pentru a aduce în curață această afacere, guvernul ceră plenipotintia generală, promisiuind că va tine contul de interesele tieri. Si Dietă a pusu pondură pe această promisiune, desigurării patrului patriei li s-a dat ocasiune să se convinge nu odată, că ce ajungă atari promisiuni. Apoi s-a mai datu guvernului inca plenipotintia să ca să urce garanția de interes la drumurile ferate cam cu unu milion, ca asiatică societățile drumurilor ferate să se apuce de nouă investiții pentru usiurarea comunicatiunii, ce e cam întârziat, prin multele neajunse. Va să dica acă indirecte se redică dările, căci sumă, cu cătă se vor urca garanție, va trebui platita, ce nu se va potă decât prin urcarea de dările din nou. Guvernul nu a voită a rezolva aceste cestiuni pe calea legalitarică acă, chiar naintea alegerilor, ca nu cumva să se strice prin creșterea să mai a altor dăriri nove, é Dietă s-a grabită a-lu scapă de neplăceri, votându-i la 28 l. c. carta bianca în aceste cestiuni!

In siedintă de măne, veneri în 30 l. c. se va pereraptă legea de buget pro 1875, care trece astăzi prin desbatere în comisiunea finanțelor și s-a primită în unanimitate. Reproducemu să astăzi data starea casei statului. Spesele ordinare pe 1875 sunt : 206.521,550 fl. și venitele ordinare : 206.434,748 fl.; astfel deficitul în ordinariu e : 86.802 fl. Spesele străordinare ince sunt : 26.549,758 fl. și cando venitele străordinare sunt numai : 5.024,652 fl.; astăzii deficitul în străordinare e : 21.570, 106 fl. Peste totu deci deficitul este : 21.656,908 fl. Această va să se acopera din partea ce mai e la dispuseiunie din imprumutul celu de 76 1/2 mill. —

Buletinul oficial, „B.P. Közlöny,” în nrul de marti 27 aprilie, impartește un bilet alui Maiestății sale, prin care se redică din peste 6 comitii suprême, unul se strapune și 13 se denumește din nou, și anume se demisiiunide: comitele Uniadiorei, L. Baresay, — c. Solnocului interior, c. A. Bethlen, — c. Hevesului și a Solnocului din afara, L. Kubinyi, — c. Cetății-de-balta, A. Szilássy, — c. Albe-de-diosu, G. Pogány, — c. Satmariului, N. Ujfalussy, — capitanul Cetății-de-petra, I. Földváry; și apoi se denumește:

G. Pogány în Uniadore, C. Szabó în Raab, c. St. Eszterházy în Posoni, St. Perzel în Tolna, L. Takács în Cetatea-de-feru, L. Miskolczy în Solnocul mediu și în Crasna, L. Böthy în Hevesiu și Solnocul din afara, c. G. Bethlen în Cetatea-de-balta și Alba superiore, C. Zeyk în Alba inferioare, F. Domahidy în Satu-mare, b. D. Bánffy în Solnocul interior și Cetatea-de-petra, A. Radvánszky în Sohí și Turocz, c. C. Eszterházy în Clusiu și c. A. Forgach în Granu.

Denumirile noile arăta, că dlu C. Tisza și-a datu nisuntia să asiedie în posturile de comitii suprême cătă omenește de ai sei a potutu numai; dar mai tare bate la ochi, că dlu G. Kemény, se vede a se fi îngrijită forte tare de rudenie sale!

Mai observăm acă, că acă pentru primăvara s-au denumită în căte domine comitate numai cătă unu capu, și inca după cum arăta această lista de denumiri — în comitate mai de totu romane!

La 23 l. c. si-a închiată lucrările Comisia esimisa de Dicta pentru a cerceta actele relative la vendiarea padurilor de statu din districtul Naseudului. In această siedintă, după ce se constată că comisia ne este chiamata a-si dă parerea asupra naturii de dreptă a contractului, să redică la concluză, ca să se avise de comitul să prezente legaliștii acelu contractu dinte Naseudeni și ministru pentru discussiune constituțională și eventuală inarticulare, căci după actele presentate, acelu contractu nu e profitabilă pentru statu să fiindu acă vorba de instruirea a verii statului, se recore aprobația legalității. Se vede deci, că nisuntie și apucaturele boierilor magiar, din Ardealu, inimici de moarte a totu ce e roman, au suferit naufragiu și speranțile loru se vor spulberă. —

Institutul „Dacia.”

Lectorilor Albinei, decandu ea există, a trebuit să bate la ochi — bucuria, atenția, interesarea noastră pentru ori ce felu de progresu național, dar deschizitul pentru progresul ce am observat uci-coliț pe terenul economic, pre terenul devoluției materiali.

Firesc, căci în această privință românul a fost mai remasă inderetură, atâtă de tare remasă incătu tocmai pre acestu terenu se pareă că este amenintat pona și în essentia sa. Se intielege deci, că ori-ce progresu, ori-ce devoluție și întărire pre acestu terenu, este ca o garanție a puterii de viață, a posibilei prosperări naționale, a unui viitor mai frumosu.

Intre progresele și imbucurările de acătă natură, onorabilulu nostru publicu și-va aduce amnto că am notat pururi la primul locu — institutul de asurări „Dacia” din București, una creație — am potă dice — curstu romana, de organizare și administrare excelente, cu poteri și inteliectuali morali și pecunieri forte considerabili, și — tocmai prin acătă cu rezultate din anu în anu totu mai frumosu și mande.

Mai la vale publicăram tabloul general de cire, despre activitatea sa în anul 1874 și totu de o dată bilanțul; firesc că cifrele generale, ce figurația în acelu tablou numai atunci să arătă în adeverată loru lumini, deces spaciul și timpul nă-ar permite a li dă să se explică mai special; dar — la acătă plăiere trebuie să remențină pentru cauza multora altor cestiuni și interese, pre cari nu ni este lăsată a le negriți, ba nici reportul cu darea de séma specială a consiliului administrativ, precum și-a prezentatua acesta în adunareag-

4. In Dec. 1848 ocupându Ungurii totu nordulu Transsilvaniei, și prin urmare fiindu siliti și regimentul nostru a se retrage în Bucovina, am păresită și eu Naseudul, lasându totu eo am avutu in casă vicariate, afara de mică mea biblioteca și pucine parale, și m'am dusu preste manti in Bucovina, asiediandu-me in Campul-lunghi, unde am siediutu vre-o trei septembrie. Capetandu regimentul ordine de a merge la Cernauti, m'a provocat comandanțele Urbann, cu să primește funcțiunea de capelanu castranșe, firesc pana la schimbarea imprejurărilor, carea ou cu totă voi'a o am primită și dusu pana la capitolu lui Novembre 1849, amblanu mai prin totă Galicia pana la Cracovia și Bochnia, de unde cu incepertul lui Decembrie, rogandu-me de comandanțele trupelor din Galicia, Hammerstein, ca să fiu deslegat de acea funcțiune, carea o am luat uimai in modu provisoriu și propunendu in locul meu de succesor pe An-hedimu Popa, fostu cătechetu la scolare normali din Naseudu, m'am reintorsu era și am continuatul oficiul meu vicariate și parochiale, intreruptu mai unu anu. —

Din cauza că pentru triste imprejurări s-a fost luat la serviciul militare multă servise căte 25 — 30 de ani, și erau debili, și prin urmare neabili de strapătiele militar, eră altii erau capi de familia, ingreunati cu multime de princi și prin urmare aveau neaperația trobuintă a se reintorce a case după nadusirea resbelului civilie, avendu unu

nerale a trăia din 12 aprilie n. cu suntemu în stare de a publică; totuși unele momente de mare importanță, din acestea și după alte date săcăre, cauă să amintim spre ilustrarea creșcăndei de-volturi și însemnetări a acestei întreprinderi romane.

La primul locu tebue e amintim, că în anul i-șpătă 1874 acestu institutu déjà a lucrat cu o dublă potere în toti ramii de asurări, în toti progresandu cătă de bine, în toti producendu avansuri cu numai pentru acționari, ei în forță mare mesura și pentru publicul asurătoriu.

Să s-a intem, latu, că acestu institutu tocmai în anul trezintă, alu 3-lea alu essintiție sale, avă a susținé una probă dintră cale mai greie, solvindu daune asurăre de 2.707,088 lei noni, preceandu în primul anu elu essintiție sale a solvită desdăndu numai de 106,414 l. n. în slu duioile de 771,556 l. n.

Si — pe langă totă enormă suma de deaudării institutului „Dacia” totu a împărțit actionarilor, către dobândă ordinaria de 8%, inca cătă o dividenda de 10%, va să dica în totală cătă 18%.

Cu dreptă evantul deci „Pressa” din București se spuma, că — „pucine societăți din Europa, în acelei imprejurări — potu să dă asă strălucite rezultate.”

Peste totu, pentru dă constată marele folosu ce a adusă acătă societate economică română publicului român, ajunge a spune, că ea, trei ani de dile dă candu este în lucrare, a împărțit — parte cu profitu actionarilor, parte cu desdăndării păblicului, parte la fondul de rezerva și spre acoperirea speselor fundatoriali și de administratiun, pre insomnătă suma de 5,004,503 lei noni său franci.

După reportul să darea de séma, ce anunțamă mai susu, institutul român de asurări, „Dacia” dejă are Reprezentanțe stabile in Viena, Berlin și Petropole. Ea a dobendit autorisarea de a operă în terele Austriei. Despre Ungaria reportul nu ni spune nimică; dar noi, par că scim cu din acătă parte să se obvertă paruri, cumca să neșteptă pona să se creă o legă, în acătă privință, carea lipsesc. Ei bine, tocmai luni-a treoută, adică în 16 aprilie trecuta prin desbaterea Camerei ungurești §§. 212—215 ai codicelui comercial, cari dispună despre astfelii de autorisari pe temeiul dreptului de reciprocitate. Desăcă se statorira unele condiții cam pre grele, totuși noi nu ne inducămu, că „Dacia” va să primă societate română de peste Carpati, carea să va căsătări dreptul și începe operațiunile sale și din coci de Carpati; căci — pre cătă scimă noi, ca este în poziția de a se conformă pe data tuturor condițiunilor recerută de lege, ce — multă în doboză să trebă să se plemeau și să fie sanctionata și publicată!

Dupa totă aceasta noi nu potem, decătu inca o data a salută sericele progresu și succese ale institutului român de asurări „Dacia” din București. —

Legea de presă ungurăscă.

Intre totă doctrinile de statu, incepându dela cele ale idealisticului Platone și descendiindu pana la cele ale domagogiei mai recenti, nici unu nă-a fostu atâtă de condamnată, ca doctrină a lui Machiavelli, desvoltată în renitul său opu „Il Principe.” Pentru că doctrină acătă a prochișmatu principiu, că în politica morală n're locu, sustinendu că acol'a care pre campulu politicu vre să ajunga scopuri mari, pentru realizarea acestora poate să intrebuintează ori-ce midiloce, moralmente permise și nepermise, după proverbială de-

viza a Iesuitilor: „Finis sanctificat media,” scopul sanctifică midiloce. Însă imprejurările între cari, și scopul pentru care a scriu Machiavelli pre Principale seu, mai departe sistemul de guvernare (autocratica, patriarhală) din evul mediu, și în fine tendințele politice ale sengurăcelor poporă de prea atunci, explică și chiar scusa în parte doctrină renumitului Machiavelli, din care cauza multi invetitori de statu l'au și aperat, mai splendidu de cătă toti celebrul Macaulay. Dar dela Machiavelli pana acumă au trecutu trei secoli, și dela începutul secolului curintă pana astăzi, s'a desvoltat statul modernu, de a cărui supremă misiune se susține: apicare principiilor morali în politica și prin această sericeare locuitorilor, său cum se dice a civiloru statului.

Apoi statul modernu nici nu s'a oprit aci, la aplicarea moralei în viață publică și la bunastarea civității, ci a mersu mai deosebită a decretatul de „Conditio sine qua non.” participarea civilor la organizarea și dirigerea statului, adică Constituționalismul. Această Condiție insă, pre care pe români, trebuie să dicomu — absolută, adică ună de la carea nu se poate dispune, se radica pre opinionei publică; era opinionea publică, nu se poate forma și lumină foră publicistica, adică foră desbaterea în publicu prin cărti și brosuri, său prin asiatică numitele gazete, carea insă nu este possibile foră libertatea cugelului.

Totu statele adovorută constituționali deci au prochișmatu în codicile loră constituționali — libertatea de presă. Astfelii și magarii la 1848, vreundu să trăea și ei de constituționali și liberali, au prochișmatu libertatea de presă, anume prin articolul de lege 13 din 1848, enunțandu în primul paragraf cu vorbe pompöze, că — „stergendu-se cenzură preventiva pentru totu deau'nă, și restabilindu-se libertatea de presă, totu omul potă să-si comunice cugetele liberu, pre calea presei, și le poate respondi libru.” Cetindu acestu (antaș) paragrafu din legea de presă, ai crede, că Ungaria este Eldoradul libertății de presă. Însă cetindu trei siruri mai în coloanele paragrafă neconsecință a legii, căci în acelui §. se îngrămu totă drepturile, prochișmate și acordate în §-lu 1; libertatea de presă devine ilusoria! În paragrafi 3—16, se stabilesc atâtă delice de presă, și pentru acestea, respectiv pentru cei ce le comit, se decretă pedepse atâtă de draconice, incătu legea de presă ungurăscă prin acestea devine unică în felul seu.

Eu — din gratia domnilor magari — avendu ocazie aici în espiatoriul politiciu a face ipre altele să unu studiu comparativu asupra legii de presă ungurăscă și a unora din strainătate, am adunat date statistice despre judecate în procese de presă din strainătate, tocmai forte bune de a fi comparate cu dăile justiției magiare, spre a illustra pe acătă cum se cade. Resultatul comparativulilor ce am facutu — este, că legea ungurăscă de presă este — cea mai draconică din trei legile de presă, neafându-se nice unu altă lege de presă cu atâtă delice de presă și cu asiatică de grele pedepse, ca cea creiată la 1848 de liberalii și chiar revoluționari nostri domni magari. Nu este lege de presă în lume, care să prevădă d. e. delictul „intarării” pentru turburarea cu forția a păcii publice — în acelui inteleșu vagu, ca legea noastră de presă (in §. 9.) și care puntru acestu delict să se decorde pedepse masimale de doi ani închisore și — horibile dictu, — mulță de 1000 fl. — Asemenea nu există lege de presă, care pentru calumnia

Alten, welche über 25—30 Jahre dem Feldstande gedenkt haben, so wie auch diejenigen Grenzer, die mit Familien belastet und bei der Wirtschaft unentbehrlich sind, sehr gekränkt, weil man sie jetzt nach dem hergestellten Frieden und Räumung Siebenbürgens von den Insurgenten nicht zu Hause, dem Versprechen gemäß, lässt

Euer Hochgeboren wissen schon, dass diese Grenzer lang ausrollt waren und nur in Hinsicht der bedrängten Monarchieumstände eingereicht sind; die Gerechtigkeit fordert daher diese wiederum in ihrem früheren Stand zu versetzen, und dies um so mehr als sie ganz entkräftet sind und folglich durchaus nicht fähig die mit dem Waffenstande verknüpften Strapazen zu machen. Sind ferner gekränkt auch Jene, deren Häuser abgebrannt und folglich ihre Kinder auf der Gasse geblieben. Gerufen daher E. H. zu vermitteln, dass alle diese zu Hause entlassen werden sollen, und dies um so mehr, als wenn diese, in den verhängnisvollen Zeiten der Not und Gefahr zur Vertheidigung des Vaterlandes und der Monarchie aufgebotenen Kräfte, den Familien und dem Landbaue lange entzogen, so wird ihre Wirthschaft gänzlich zu Graude gehen, und dann ausser

25—30 anni in stare activa, cum si aei granitieri, cari sunt ingrenati cu familie si asiatică netrecuta de lipsa la economia, sunt necasiti, pentru ca nu se lasa a casa, conformu promisiunii, dupace acuma pacea s'a restaurat si Transsilvania s'a curățit de insurgenți.

Illustrata Vôstra seci, că acești granitieri de multu au fost scosi din sinulu ostasilor și s'au bagat era numai cu privire la imprejurările monarhiei strătorate, si asiadă dreptatea pretinde că acești se străpuna éras în starea loru de mai inainte, si acătă era atâtă mai tare, cu cătă dinșii sunt de totu debilitati, si prin urmare nici cum în stare a face strapătiele impreună cu servitul militare. Mai departe sunt necasiti si aici, acarorii case au arsi si prin urmare princi li-ai remasă pre strata. Binevoiti deci, Illustrissime, a acătă cu atâtă mai tare, fiindu că de vor lipsi acestea poteri, adunate in tempurile critice, in lipsa si periclu

rea unei autorități, creiate de lege, să depășește cu închisore pana la doi ani și cu mulete de asomenea pana la 1000 fl. pre celu ce dă spresiune convicțiunii sale și opiniunii publice, său chiar numai registra într-un diariu pe carele unui guvern corupt, pe carele si foradelegile ce i le impută cutare reprezentantului poporului chiar în parlament! Nu! Astfel de pedepsă pentru astfel de delice nu poate fi nici un codice criminal, exceptându-numai celu austriac, creat în timpul celui mai absolut *absolutism* austriac!

O simplă comparație statistică convinge pe totu omul despre adverul acestui ne-acecențiat de draconismul legii de presă ungurești. Spre acest scop repreducă aci numai trei cazuri concrete, respective judecătă de la unele curți cu juratii din strainetate în cause de presă.

De curențu, anume în 20 martiu a. e., se condamnă în München Redactorul dela ultramontanul „Vaterland“ (din numitul locu), la 10 lune închisore — pentru 5, din cinci injurie în contra Refundatorului și Conducătorului Germaniei de astăzi, în contra lui Bismarck, celu mai mare și de Germania mai binemeritat barbat modern de stat. — În lună lui ianuarie a. e. unu colaborator dela diariul catolic „Germania“ (din Berlin,) fă condamnat la *siepte* lune arest, pentru că în iperzelulu seu pentru Papa din Roma onoră pre Imperatul *Vilhelmu* cu epitetul de „Spitzbube“ și de omu portat de nasu de neomul „Bismarck!“ — Anu tâma, în Brusela, se condamnă unu pașafetist la *optu* lune închisore, pentru *siepte* delice de presă, comise într-o broșura. — Comparandu aceste delice și pedepsele aplicate asupra autorilor loru cu delicele cari — după legea ungură — s'au comis în presă romana din Ungaria și pedepsele aplicate asupra inculpatilor, și punându în fino langa oalata persoanele insultate, ti-se redica perii in capu de colosală diferință!

Injuriile în contra Cancelariului imperial al Germaniei se pedepsesc cu închisore de două lune, era insultă în contra unui „Kerkápoly“ și în contra unui „Lónyay“, cari din urmă aproape la bancrata și în contră coroara era revoltată opinionea publică, — se pedepsesc celu pucinu cu arestul de *optu* lune și 300 fl. mulță, deci celu pucinu de patru ori mai aspru!

Acesta draconismul legii de presă ung. ce lovescă atât de aduncu în publicistică nemagiara, *) și condamnat de spiritul umanistic și democratic al timpului nostru astfel, încă unu ministru de justiție, petrușu de națională sa misiunea și totuodata distinsu jurist, cum e Todoru Paulev, a refuzat să susține și respective a reintroduce în proiectul seu de codice criminal — neumanele dispusețiuni penale ale legii magiare de presă, ci le-a alinat și relativamente conformat legilor de presă din strainetate totă pedepsele de libertate (dorere insă nu și muletele), reducându-se la diumetate din cele cuprinse în legea de presă dela 1848, — o eclatante probă despre adverul afirmatiunii mele.

Multe, forte multe ar fi do scrisu în cauza libertății noastre de presă, precum și despre genesea și tendințele ei; insă azi devin prelungu, dacă m'asă pune a discute cestiușa în totă partele ei într-un articol, și

*) Aha! Vedi asiă. Este vorba de publicistica nemagiara. Va să, dica — legea e facuta anume!

R. d.

der Lage, die dem Grenzvolke obliegende Pflichten zu erfüllen, da es wohlbekannt ist, dass deren Erfüllung nur bei einem blühenden Zustände ihrer häuslichen Verhältnisse möglich sei.

Entschuldigen E. II. meine Freiheit und nehmen die Versicherung meiner ausgezeichneten Hochachtung, mit welcher zu verbleiben die Ehre habe

E. H. Psmiszl, 5. August 1849

Macedon Papp, mp.
bischoflicher Foran Vicar
und provisorischer Regiments-Caplan.

Acăsta scrișore a avut acelu rezultat imbeculatoriu, că toti cei betrani și slabii, cum și capii de familie, și cei a carora case, fusera arse, s'au alesu să trămesu acasă sub conducere locotenentului Ioanu Vasilich.

Reintorcandu-mă cu inceputul lui Decembrie 1849, adică mai la anul, a casa în Naseudu, am aflatu biserica' arsa, cas'a vic-

pentru aperarea patriei și a monarhiei, multu tempu dela familie și agricultura, — atunci economia loru se va ruina de totu și asiă nu vor fi în posetiune a impiință obligamente, ce jacu pre umerii poporului graniticărescu, fiindu bine cunoscutu, cumca imprimirea acelor și posibile numai prelunga o stare infloritoră a referințelor loru casnice.

Escusat, illustrissime, libertatea mea și primită ascensiunea destinsc mele reverintie, cu care am onore a remane

Alu Ilustratii Văstre, Psmiszl 5 augustu 1849

Macedonu Popp mp.
vicariu spesecu for. si ca-
pel. provisoriu de regim.

asiă me marginescu astă data a face numai incă unele spicatiuni în privința naturei juridice a delictelor de presă, pentru că se vedem, de ce ele în strainetate se pedepsescu asiă de linu, era în Ungaria asiă de asupra.

Gloriosei Revoluționi franceze are să multiamărescă omenimea, între alte binefaceri și spiritul umanistic ce predomină în prezentă legalitatea europeană. Dela Revoluționa franceză în cōcī se apreciesc drepturile și interesele civilor atâtă din punctul de vedere politic, cătu și eticu-moral și sociale. Subiectivitatea și personalitatea morale a individului învinge asupra principiului statului antic, după care omul era mai numai instrumentul statului, și învinge principiul umanismului, că omul are deținția nu numai *catra statu*, ci și în prevenția *catra sine insusi si catra ai sei*, — deținție po cări elu, omul, nu le poate negriți, cu atâtă mai putină i este statului iertatua a le vătăma — foră a vătăma demnitățea omenimă. De aci provine și astfelui se splica progresul ce a facută legalitatea criminală în multă privință, dela începutul secolului curintă, recunoscendu, și susținendu *colisiunea detorintelor* și pe terenul juristic. De aci provine d. e. caderea deținției de marturire unde ea colide cu deținția de pietate *catra familia* și cu alte deținție. Liberarea de sine — simplă — a intemnității, devin nepunibile prin colisiunea cu deținția conservării de sine. (In Ungaria de să pentru asemenea cau nu esiste legă pozitiva, uici prassa criminală, totuși nu se obseră acel sublimu principiu al dreptului; celu pucinu avem pona astăzi esemplu de urcare și ingreunare a pedepsei pentru fugarii din carcere.) — Nerespectarea acestor deținții și unu atentat în contra personalității și demnității omului. Daca insă este nedreptă, este unu atentat a vătăma deținție morali subiective, cu atâtă mai nedreptă și neratională este vătămarea deținților și deținților ce are omul *catra sine insusi si totuodata si cătra statu*. Într-unu statu insă de drept și adeverat constituțional, totu civile onorabile are deținția morale și constitutionale a-si manifestă sinceră convicționă politica, fiind că numai astfelu se poate forma o adeverata opinione publică, absolutu necesaria pentru unu statu democratico-constituțional. Căci multe sunt cestiușe, la cari, *voca popului*, „comunis opinio populi“ are să coregă pre asiă numită „comunis opinio doctrorum“, adică opinioanele invetiatilor și ale filosofilor. Fora opinionea publică, și astăzi ar turbă d. e. totu în presă judecătă, în butul luminei și civilizației secolului nostru și în butul progresului juristic. — Daca insă este deținția fie căruia cive a-si manifestă convicționă și parerile cu privinția la causele publice, cu atâtă mai verosu este acăstă dreptul și deținția forului opiniunii publice, adică a publicisticiei. Publicistica deci exprimendu-si opinionea cu privinția la causele și institutiunile publice, și-implinescă numai deținții și misiunea sa. Cine insă și-implinescă deținții și misiunea cu onore și după convicționă sa, acelă — lucrându în buna credință, nu comite fapta subiectivu punibile, pentru că criteriu faptei punibile este *intenția rea*. Si fiind că legiuitorul inteleptu și liberalu în teoriu nu supune din partea forului opiniunii publice intenții à priori role, și chiar supunendu, dar sciindu că calitatea intenționii — mai alesu la crimele asiă numite formali, precum sunt totă delicele de presă, a rare ori și greu se poate stabili cu

securitate, — elu, legiuitorul umanu si liberalu, totu aparținuile publicisticice, cari autoritatea statului, eventualmente ore care persoana privată le-ar privi de fapte punibile, le reprime linu si în celu mai erutatoriu modu, în casu mai putină gravă și numai cu confiscatiune (mai vertosu în Belgia.) Din acest motiv se să califica totă aparținuile publicisticice gravamine — de *delict* și nu de *crime*. Respectat'au insă compatriotii nostri magari aceste postulate ale dreptului criminală filosofică și ale umanismului? Avut'au deosebi leialitatea, a supune din partea noastră patriotismu și virtute civilă și a naționalismu totă dreptele noastre cerințe și aspirații și luptă noastră pentru acestea și pentru dreptul nostru de existență și dezvoltare naționale — de aspirații și tendinție resturnatoare de statu? — La aceste întrebări respunde negativu draconismul legii de presă și grelele pedepse, la cari su osendită publicistica romana și preste totu cea nemagiara. — (Ei dar compatriotii magari, preocupati fiind de reu-principiul interesu al egemoniei loru naționale, n'au sciutu, său n'au vrutu să scia că să la crearearea legii de presă au urmat — facia de naționalitate nemagiă re — doctrină lui Machiavelli, acea doctrina politica, carea a condamnată în scriptele sale politico și filosofulu loru b. Eötvös, ale cărui cugote asupra lui Machiavelli me indemnara, a aminti la începutul acestui articol despre condamnarea doctrinei renunțului barbatu de statu al Italiei.)

Pre langa aceste scaderi materiali, legăuung. de presă mai are multe inconveniente și formală, între cari cele mai essentiali sunt, modulu constituirii juriului și alu procederei la acuzație. Asupra pretinselor delicee commise în contra magiarilor judecă mai numai magarii și inca — personificandu-l naținea în justiția, apoi ei figurează să ca acuzații să ca judecători. Va să dică ei procedeu și judecă in *cause proprie* asupra inculpatului, adică asupra celui ce pretensiivminte ii-a atacatu. — A judecă inca in cause proprii nepreocupatul și dreptu, este ceva aproape absolutu neposibile, căci este unu actu, la care omul — în urmă slabitiunilor sale innascute, nu poate să fie nepreocupat de interesele sale proprii!

Nu! Principiul: „Nemo in propriis causis judec esse potest,“ care stramosii nostri l'a redicat de principiu supremu și conducețioru în legalitatea loru, și care totă naționala l'a adoptat și sanctiuat de atare, — acestu eternu principiu se basdește pre unu fundamento moral minte adeveratul și după dreptu și dreptate neatcabile, și totă rezervatiunea in contra aceluia sunt numai sofisme, cari — în butul ori cărei legi positive și în butul legii despre unitatea și nedespărțităția națională magiare — dispara în facia deținții, precum dispare cătă in facia luminei sărelui, pentru că: „lus positivum sub tutela iuris naturalis est,“ și va fi în eternu si pretenția.

Vatin, în 21 aprilie n. 1875

Gruia Murgu Linba.

Dela Diet'a tierie.

In siedintă de joi, 22 l. c. s'a votat, atâtă în generală cătă si în specială, din nou cerută indemnitate, adică pan' cu primă iuniu a. c. desi n'au lipsită voci din stangă a extrema, cari să recomande respingerea acestui proiectu alu ministrului finanțelor, de ora ce este nu mai presenta. Dietei o programă specială, cum intentiunedia a restabili bălantiul în casă a statului, si de ora ce politică

tiose sume după planulu si proiectulu speselor, facutu de oficialulu despartimentului edile, de 18000 fl. m. c. s'a pusu fundumentul la o biserică nouă pre gradină lui Dumitru și Ioanu Pradani; ci necapetandu se sperata suma — afara de 200 fl. donati de numitul colonelu — nu s'a potută continua ediția.

Numitii proprietari ai gradinei s'au despagubit mai tardi prin o casa cu gradina, fosta a bisericii, cum și eu o alta gradina din capulu satului si cu unu pamentu din portiunea canonica, si asiă gradină pre care se află fundamentulu bisericii — care dorește să se remasu in folosirea parohului.

In a. 1850 lună lui Sept. am tienutu saboru pentru alegerea episcopului, in loculu episcopului Ioanu Lemeni, care in urmă evenimentelor fatală a fost siluită a-si dă re-signație, si dupace pluralitatea voturilor s'a concentrat în persoană vicarul din Selagiu, Aleșandru Siulutiu, am mersu la Blasius cu deputatul clericului, Clemente Lipsiai, parochul din Rodna si Ioanu Stefanu, not. tractuale si parochul Budacului, si unde apoi prin voturile a intregu clericul diecesanu s'a alesu primo locu Alessandru Siulutiu, secundo locu Constantiu Altanu, canonici, si tertiu locu Constantiu Pappalvi, vicarul, Hatiegului, cari si fusera propus Maiestatii sale imperialui prin comisari ad hoc Basiliu Er del, episcopul gr. cat. ali Orădii-mari si Carol Ghebel, consiliariu guverniale.

regimului actualu inca nu promite delaturarea relelor ce bantue și preste totu si cari au adus-o la sapa de lemn. —

Dupa aceea s'a continuat, desbatutu si votatul intregu proiectulu delege despre organizarea din nou a judecătorilor de primă instantia. Propunerile de modificări se intielege că n'au potut lipsi, dar turmă de mameleci le-a respinsu. Însemnatu aci că la §. 3 s'a primitu modificatiunea precisatoria a lui E. Eötvös, că adică dispusețiunile de disponibilitate ale acestei legi nu se potu aplica si asupra procurorilor regesci. Asemenea e de notat că la propunerea lui P. Hoffmann s'a enuntat, că dispusețiunile legatorice existinti si cari se suspindu provisormente prin proiectulu de sub discussiune, după fiziunea reorganizării erau au să fie valabile.

In urma se respinsu proiectul lui A. Csiky, care cerea ca donațiunile Maiestatii Salo, facuta asilului de honvedi, să se inarticuleze; acăstă a se respinsu pentru că atari donațiuni de cărău de cărău de carieră privatu nu potu fi inarticulato foră scirea si convoarea pro-alabile a Maiestatii sale. —

Mai e de însemnatu, că tablă boierilor a votatul dejă proiectele de lege pentru dările nouăsora ce-va modificări essentiali si in siedintă de astăzi a deputatilor s'a retramesu acestora prin nuntiul boierescu. Cu atâtă siedintă se inchiață. —

* * *

Vineri, 23 l. c. s'a discutat in Casă de deputatilor asupra raportului comisarii de petitioni, care se si primi. —

Sambata, 25 l. c. după cele formale si după unele interpellări de interesu secundariu, I. Madarász prezintă unu proiectu de lege pentru infrenarea usurărilor, si apoi luă cuvântul V. Babesiu.

V. Babesiu — amintindu mai pre largu, cumca deputatul din fostul confinu militare inca sub 11 maiu 1874 au substerutu unu proiectu de resolutiu pentru vindecarea greloșor gravamine ale poporăi a celor patru — spune că acelui proiectu inca n'a venit sub discussiune, dar nici nu s'a intituitu din partea propunetorilor, din cauza că acelui proiectu, cumca spre deslegarea cu folosu a unei cause măcar cătu de drepte, se receru imprejurări favorabili, apoi propunetorii au prevedutu si au si asteptat schimbări in politică internă; astăzi reconosc că ar fi supremul timpu de a solicita deslegarea; de ora ce insă astăzi acea propunere in modulu cum s'a propus, pentru securitatea timpului, nu se mai poate desbatu si deslegă, propunetorii considerandu totuși importanța si urginită si dorința expresa a poporăi pentru vindecarea gravaminelor inspirate in propunerea de resolutiu de anu, au trebuitu a se imprigidi de unu altu modu, posibile intre imprejurările de astăzi; spre acestu scopu, impreuna cu colegii sei din fostă granitia militare face următoriul Proiectu de resultatiune:

Considerandu, că inca nu s'a pusu la ordinul dilei spre desbatere proiectul de resolutiu, ce subinsemnatii lu-presentsearămu Dietei inca la 11 maiu 1874, pentru vindecarea gravaminelor celor multu si grele ale poporăi din fostul confinu militar — er acu nici că poate să se deslegă cu succesul dorit u si dupa modalitatea recomandata de noi, de ora ce Dietă are să se inclida postea scurtu tempu;

Considerandu inso si aceea că atâtă interesul respectivă poporăi si a patriei, cătu si deținții a guvernului ceru cu intențire vindecarea drăpta si ecitabile a acelora gravamine, —

Cu acăstă ocasiune binevenita m'am contielesu cu frati și vicari ai Hatiegului si Fagarasului, const. Papfalvi si Ioanu Chirila, ca să dăm una suplica guvernului pentru redicarea salarielor vicariilor, cari din temporul devaluatorii remasese totu numai 120 fl. pre anu, desă la totă bransiele, ma chiar și la preotii rom. cat., cari si trageau salariile totu din acestu fondu, se redică in m. c. adeca in locu de 300 v. vienesa la 300 m. c. Suplică s'a compusu de vicarul Hatiegului in limbă latină, s'a subscrisu de toti trei si immanuarea ei guvernatorului civil si militar Ludovicu Wohlgemuth s'a incredintat cu compunetoriului, care avandu a călători pre la Sabiu si predat' in mană numitului guvernator. Acestă, convingendu-se despre adeverul datelor din suplica, a recomandat-o episcopului rom. cat. din Alba-Iulia, ca inspectorei supremu alu fondului religiunarii, care a respunsu guvernatorului, că din fondul reli iunie nu se poate, fiindu acăstă ingreunată cu foarte multe dețorii, insefiindu numitii vicari toti trei gr. cat. si fondul bobianu pentru gr. cat. deștul de măre, să li se urez din acestă, din care apoi s'a rezolvit pentru unul 150 fl. v. adeca 60 fl. m. c., fiind că mai multu nu concede testamentul episcopului Bobu si asiă an fost siluită si cu acăstă.

(Va urmă.)

„Subinsemnatii ni luăm vă'a sè proponem, atâtă in interesulu patriei cătu si al poporatiunii representate prin noi, ca:

Onorat'a Casa representativa sè binevoieșca a enunciă in forma de resolutiune, ca proiectul nostru de resolutiune de la 11 mai 1874 sè se stradă guvernului patriotic spro acelu scopu, ca concernintii ministri sè vindice din acele gravamini, celu pacinu prin unele dispusetiuni provisorie, cele ce s'ar poté in cerculu loru de activitate; in cătu inse vindecarea gravaminelor ar recere studiare mai afundă si informatiuni mai detaiate, acestea sè se castige si essecute in modulu coresponditoru; in urma apoi in cătu ar filipsa si de dispusetiuni legalatorice, concernintii domni ministri sè pregătescă proiectele de legi ce se receru si sè le presente Dielei in data la inceputul sesiunii viitoric.

Subinsemnat: V. Babesiu, reprezentantele cercului Besereca-alba; — Dr. Michail Politu, reprezentantele cercului Panciova; — Dr. Lazaru Costici, reprezentantele cercului Titel; Traianu Doda, reprezentantele cercului Caransebesiu.

Atâtă proiectul de lege a lui Madarász cătu si proiectul de resolutiune a lui Babesiu so vor tipari si pune la ordinea dielei.

Dupa acestea se presentara reportele mai multor comisiuni si apoi se trece la desbaterea generale asupra codicelui comercialie.

Desbaterea generale fù scurta, caci totă partile magiare se pronunciaru pentru proiectu; se primi deci acestu proiectu in data ca base a desbaterii speciali si se sì votara 152 de § i foru dificultate. — Cu atât'a si dint'a se redică.

Varietati.

(Necrologu.) Multu inbitul si adeversul nostru parinte sufletescu Iosifu Cratiunescu, luni in 31 martiu st. v. sér'a la 7 ore, dupa unu mormbu de 10 dile, in alu 63. anu alu vietiei si alu 39. alu fericitei sale casetorie si pastoriri sufletesci, si-dede sufletul in man'a creatorului; era astazi dupa sant'a liturgia — la expres'a dorintia a intregei comune bisericesci i-se asiedia cadavrulu in curtea bisericei langa fie-iertatulu seu parinte si fostulu nostru parochu Georgiu Cratiunescu, si langa — abia anu — reposatulu seu ginere Georgiu Morariu, fostu parochu in Jadani. — Vié'ta cea plina de activitate a acestui bravu si nebositu barbatu este plina de merite. Ca parinte de familia, si-a dovedit uenosciuntia de chiamarea sa din destulu prin aceea, cù en neconsolabilea sa socia Elisavet', nascuta Descu, sciura dà crescere cuviintiosa si romanescă la 4 fii si 3 feti ale loru, era ca pastoriu sufletescu si romanu adeveratu, are acelu nedisputaveru meritu, ca dinsulu inca nainte de 38 de ani — in calitate de catichetu, esortatore si apoi ca directoru locale — a avutu curagialu sub despotic'a ierarchia sorbésca de pe atunci, — cu desconsiderarea necasurilor si neplacerilor urmate din persecutiunile ce-i-se fecere din partea aceliei, a elimină din scòl'a locale limb'a cea sorbésca si a introduce cea romanescă, si prin acést'a ne-a scapatu de nefericita sorte, ce a ajunsu pre frati nostri romani din mai multe parti, cari in mare parte figuraediu astadi de serbi. Asemenea de atunci in cõci pana la sfiristulu vietiei sale — in totă luptele politice si bisericesci — pururea fam vediutu in fruntea nostra, luptandu-se pentru binele patriei, natiunei si bisericiei sale. — Cu totu dreptul potemu dura dice, cù prin reposarea acestui bravu barbatu, nu numai veduv'a preotescă a perduto pre celu mai creditiosu si ingrijitoru sociu; fii si fielesale pre celu mai bunu si iubitoru parinte; bisericăa pre celu mai devotu servitoru, ci și natiunea pre unulu din cei mai bravi si veterani fii si anteluptatori ai sei. L unplang doci neconsolabilea sa socia Elisavet' a n. Descu, doiosii si fii Georgiu Cratiunescu, protopopu in tractulu Hasiasiu, Vladu Cratiunescu, jude regescu in Cubinu, ALESSANDRU Cratiunescu, preotu in Chinesu si cu societe loru, Iosifu Cratiunescu, diurnistu la judecetu reg. din Cubinu, si fiole: Emil'a, maritata Gi'chi in Anca, maritata Fizzianu, cu socii loru preotu, si Elena veduvita Morariu, o multime de neamuri, amici si cunoscuti din locu si de prin prejuru, toti fii si sufletesci si intrég'a comuna fara de osebire de confesiune si de naționalitate, cari toti si-manifestara amorea, stim'a si reverint'a catra acum reposatulu prin petrecerea si asistarea la actulul de inmormentare. Fie-i tierina usioru, si memori'a bine-cuventata!

* (Abilitare.) La 28 l. c. st. n. a depusu essamenele de profesore la facultatea filologica din Bresta dlu Vasiliu Mundreanu, profesore suplinite in Caransebesiu, si s'a abilitatua de a propune filolog'a classica pentru intregu g-mnasiulu — I dorim succesa pe a ésta cariera dlui Mundreanu, ér fratilor granitari li do timu ca in celu mai scurtu tempu sè li succeda a infinită in Caransebesiu una gimnasiu romanescu.

»Dacia«

SOCIETATE GENERALA DE ASECURARE IN BUCURESCI.

A trei-a Dare-de-Séma

despre operatiunilor Societății de la 1. ianuarie pana la ultim'a decembrie 1874.

COMPTUL PROFITELOR SI PERDERILOR.

VENITE		ESIRI	
Sectiunea Incendiului:		Sectiunea Incendiului:	
Reserv'a Premielor din assecurari neespirate din anul trecut si celor pentru anii urmatori	1.938,019.66	Ristorni	314,131.87
Reserv'a Daunelor din anul trecut	46,297—	Daune si spese de constatare din afaceri directe si indirecte, minus partile reprimite prin reasecurari	1.106,181.88
Premie din afaceri directe si indirekte realizate in anul curent, minus Storni	3.773,203.30	Provisiuni platite, minus cele reprimite pentru reasecurari	561,060.29
Tasse realizate, minus Storni	26,474.74	Reserv'a premielor pentru assecurari neespirate si celor pentru anii urmatori	2.981,004.14
Sectiunea Grindinei:		Reserv'a pentru daune pendinti, minus partile reasecuratorilor	68,208.23
Premie din afaceri directe si indirekte realizate in anul curent, minus Storni	984,190.13	Sectiunea Grindinei:	
Tasse si spese, minus Storni	39,382.99	Premie pentru reasecurari cedate, minus Ristorni	199,004.58
Sectiunea Transportului:		Daune si spese de constatare din afaceri directe si indirecte, minus partile reprimite prin reasecurari	710,429.94
Reserv'a Premielor din anul trecut	55,260.30	Provisiuni platite, minus cele reprimite pentru reasecurari	96,276.84
Reserv'a Daunelor Simile	54,525—	Reserv'a pentru Daune pendinti, minus partile reasecuratorilor	1.825.90
Premie din afaceri directe si indirekte realizate in anul curent, minus Storni	1.498,604.45	Sectiunea Transportului:	
Tasse de administratie	1.598,389.75	Promie de Reasecurari cedate, minus Ristorni	310,476—
Anticipatiuni scadinte	8,862.03	Daune si spese de constatare din afaceri directe si indirecte, minus partile reprimite prin Reasecurari	752,823.37
Sectiunea Vieții:		Provisiuni platite, minus cele reprimite pentru Reasecurari	235,299.92
Versamintele Asociatiunilor	471,262.35	Reserv'a Premielor pentru assecurari neespirate	116,204.19
Premie pentru Contra-asecurari	116,294.47	Reserv'a pentru pantru Daune pendinti, minus partile Reasecuratorilor	73,609.32
Tasse de administratie	104,708.95	Sectiunea Vieții:	
Tasse de politie	11,375.50	Averea celor 14 grupe de Asociatiuni	360,312.35
Sectiunea Centrala:		Daune din Contra-Asecurari	7,722.98
Saldu profitului din anul trecut	206.68	Provisiuni platite	60,473.90
Profit la efecte	29,966.56	Reserv'a pentru Asociatiuni	116,950—
Interesse si venite din immobili	248,842.22	Reserv'a Premiilor de Contra-Asecurare	76,461.83
Tablite de casse si alte venite	16,786.15	Reserv'a pentru Spese de Administratiune	28,642.53
L. n.		Reserv'a pentru Daune pendinti din Contra-Asecurari	1,301.27
L. n.		DIRECȚIUNEA SOCIETATII „DACIA“:	
COMPTABILITATEA CENTRALA:		A. VORELL m. p.	
G. I. TECLU		Al. Orescu m. p.	
REVISORI:		Th. M. Galitia m. p.	
BUCHURESCI IN 31 decembrie 1874 / 6 aprilie 1875			
COMPTUL BILANTIULU PRO ULTIMO DECEMBRE 1874.			
ACTIV.		PASSIV.	
Cass'a (numerar)	281,220.95	Fondul Actiunilor	3.000.000—
Simile (numerar) aflator la Bancheri esterni si la Representantie interne si esterne	264,004.02	Fondul de Reserva din Profite	179,107.84
Efecte (Obligatiuni domeniiali, rurale si comunale)	1.266,067.32	Interes de Actiuni restante nereditate	33,414.67
Imprumute pe Ipoteca	337.000—	Dividende simile simile	2,370—
Imprumute pe Amanet	254,440.13	Anticipatiuni nescodite din sect. vieții	18,250.65
Politie (Cambii)	97,716.40	Averea celor 14 Grupe de Asociatiuni	360,312.35
Immobilis:		Interese ale aceleasi	34,420—
a) Cas'a din Piat'a Teatrului	285.000—	Reserv'a premielor pentru assecurari neespirate si celor pentru anii urmatori	2.981,004.14
b) Palatul Societati aflator in Construct	631,362.96	Sect. Incendiului	116,204.19
Debitori se scade Creditorii	1.558,689.92	Reserv'a Premiilor pentru assecurari neespirate din Sect. Transportului	110,950—
Spese de Fondatiune	326,913.15	Reserv'a pentru Asociatiuni Sect. Vieții	76,461.83
Mobilari	1.231,876.77	Reserv'a pentru Spese de Administratiune Sect. Vieții	28,642.53
Vaglii si alte Creantie pentru Premie	143,902.93	Reserv'a pentru Daune pendinti din Sect. Incendiului	63,208.23
Material de valoare si Tabilitate de Casse	34,865.76	Reserv'a pentru Daune pendinti din Sect. Grindinei	1,835.90
	2.758,827.88	Reserv'a pentru Daune pendinti din Sect. Transp.	73,609.32
	55,221—	Reserv'a pentru Daune pendinti din Contra-Asecurari Sect. Vieții	1,301.27
L. n.		Saldo drept profit	7,641,506.12
L. n.		Impartirea profitului :	
20% pentru Fondul de Reserva din profite		20% pentru Fondul de Reserva din profite	
15% pentru Indemnisația Membrilor Consiliului de Administrație		15% pentru Indemnisația Membrilor Consiliului de Administrație	
11% Tantem'a cuvenita Comisariilor Directiunii si Directorului		11% Tantem'a cuvenita Comisariilor Directiunii si Directorului	
Dividenda la 6000 Actiuni 10% la Capitalul platit		Dividenda la 6000 Actiuni 10% la Capitalul platit	
Prisos de beneficiu pentru anul viitor		Prisos de beneficiu pentru anul viitor	
Totalul profitului ca mai sus		Totalul profitului ca mai sus	
COMPTABILITATEA CENTRALA:		DIRECȚIUNEA SOCIETATII „DACIA“:	
G. I. TECLU m. p.		A. VORELL m. p.	
REVISORI:		Al. Orescu m. p.	
Essaminat conform Art. 32 din Statute si aflat de bun.		Essaminat conform Art. 32 din Statute si aflat de bun.	
Dimitrie H. Panteli m. p.		Dimitrie H. Panteli m. p.	
Th. M. Galitia m. p.		Th. M. Galitia m. p.	
BUCHURESCI in 31 decembrie 1874 / 6 aprilie 1875.			
COMPTABILITATEA CENTRALA:		DIRECTIUNEA SOCIETATII „DACIA“:	
G. I. TECLU m. p.		A. VORELL m. p.	
REVISORI:		Al. Orescu m. p.	
Essaminat conform Art. 32 din Statute si aflat de bun.		Essaminat conform Art. 32 din Statute si aflat de bun.	
Dimitrie H. Panteli m. p.		Dimitrie H. Panteli m. p.	
Th. M. Galitia m. p.		Th. M. Galitia m. p.	